

Waterschap Rijn en IJssel
College van dijkgraaf en heemraden
Postbus 148
7000 AC DOETINCHEM

info@wrij.nl

Betreft: Zienswijze zaaknummer WRIJVERG-2-98564
Datum: 10 december 2018
Contactpersoon: B. Kagei
Kerkstraat 32, 6901 AC Zevenaar
Telefoon: 0316-525247
E-mail: b.kagei@planet.nl

Geacht College,

GroenLinks Zevenaar wil met deze zienswijze inzake het onttrekken van grondwater voor het in den droge verleggen van twee rioolpersleidingen van waterschap Rijn en IJssel en één drinkwatertransportleiding van Vitens opkomen voor de belangen van onze leden en onze kiezers.

Wij hebben de afgelopen zomer de volgende feiten geconstateerd:

- In Zevenaar zijn als gevolg van de extreem droge zomer van 2018 en de daardoor versterkt gedaalde grondwaterstand substantiële scheuren ontstaan in een groot aantal woningen.
- Dit aantal lag medio september op 30 en is, na de start van de bemalingen vanaf 15 oktober, gegroeid tot ruim 200.
- Het is, ook volgens deskundigen (hydrogeoloog Van Lanen van de Wageningen Universiteit), niet uit te sluiten dat er geen verband is tussen de beschadigde huizen en de bemalingen.
- De droogte zoals afgelopen zomer is extreem en nog niet eerder zo op deze schaal in het huidige druk bebouwde Nederland voorgekomen. Er is dus sprake van een unieke situatie die mogelijk nog niet voldoende in de bekende modellen en berekeningen is meegewogen.
- Alom wordt aangegeven dat de natuur zeker 200 dagen regen nodig heeft om de grondwaterstanden weer naar het niveau van voor de droge zomer te herstellen.

Ondanks dat in het ontwerpbesluit wordt genoemd dat er retourbemaling plaatsvindt, en dat een deel van het onttrokken grondwater geïnfiltreerd wordt nabij bebouwing, als mitigerende maatregel om zettingsschade te voorkomen, stemt ons dit niet geheel gerust als voldoende voorzorg om verdere inklinking van klei te voorkomen.

In het ontwerpbesluit worden namelijk ook een aantal onzekerheden en andere van invloed zijnde factoren genoemd:

- Voor het project ViA15 moeten in het plangebied behalve deze betreffende rioolpersleidingen en drinkwatertransportleiding ook drie aardgastransportleidingen worden verlegd door Gasunie, terwijl Liander op vier tracés hoogspanningskabels zal verleggen en Vitens nog een tweede drinkwatertransportleiding zal verleggen. Voor al deze projecten is grondwateronttrekking nodig om kabels en/of leidingen droog te kunnen verleggen.
- Er wordt wel een worst-case scenario, met hoge grondwaterstanden, benoemd, maar geen worst-case met extreem lage grondwaterstanden. Ook dat geldt ons inziens als “samenhangende activiteit” met de projecten voor het verleggen van kabels en leidingen voor ViA15. De Raad van State spreekt van samenhang als er een organisatorisch, functioneel en technisch verband is tussen projecten.
Dat is hier het geval.
- De voor dit project benodigde grondwateronttrekking is nu gepland in de periode februari tot en met december 2019, ervan uitgaande dat alleen de periode juni tot en met september een risicoperiode is, de “krimpperiode”. Dit is uitgaande van de gemiddelde situatie.
Afgelopen zomer was niet gemiddeld en de effecten hiervan werken nog lang door. Het ligt niet in de lijn der verwachtingen dat de grondwaterstand het voor de winter normale peil reeds in februari 2019 (GHG) heeft bereikt.
- De aangevraagde grondwateronttrekking mag geen negatieve gevolgen veroorzaken voor de omgeving zoals bebouwing.
Woningeigenaren in Zevenaar hebben daar nu hun sterke twijfels over.
- In de modellen van het invloedsgebied (dat tot de randen ongeveer 2/3 van Zevenaar omvat) wordt gesteld dat een geringe tijdelijke verlaging van de stijghoogte van het grondwater *naar verwachting* geen gevolgen heeft voor deze gebieden. En dat bronbemaling *mogelijk wel effecten* kan hebben, doordat de stijghoogte van het grondwater plaatselijk met enkele decimeters of meer wordt verlaagd.
- Door de bodemopbouw in het plangebied voor het verleggen van kabels en leidingen voor het project ViA15 is er sprake van een *risico op zetting van bebouwing*. De deklaag van klei en plaatselijk veen is zettingsgevoelig waardoor deze grond bij verlaging van de stijghoogte van het grondwater mogelijk kan samendrukken. Daarnaast bestaat er een risico op het optreden van krimp van de klei. Zowel samendrukking als krimp kan leiden tot zettingsschade.
Dit is wat nu ruim 200 Zevenaarse huiseigenaren ervaren.
- De gevoeligheid van een groot deel van de bebouwing in Duiven en Zevenaar voor zetting is een bekend probleem. Bebouwing die op palen is gefundeerd, is nauwelijks gevoelig voor zetting, maar Duiven en Zevenaar staat het merendeel van de panden op

staal. En dan niet zoals normaliter op een stevige zandondergrond, maar gefundeerd in de zettingsgevoelige kleilaag, waardoor deze bebouwing een verhoogd risico heeft op zettingsschade. Dit is een permanent risico, de droge zomer van 2018 heeft geleid tot zettingsschade aan bebouwing. Dit risico op zetting kan onder omstandigheden door bronbemaling groter worden.

- Daarnaast blijkt uit de onderzoeken dat maar beperkt bekend is bij welke bebouwing er risico bestaat op zettingsschade. Van veel bebouwing is namelijk alleen bekend dat deze op staal staat, maar niet of er grondverbetering is toegepast door de klei te vervangen door zand.

GroenLinks bepleit nu een uitstel van de grondwateronttrekking, in ieder geval totdat het GHG-niveau van het grondwaterpeil weer bereikt is.

Wij verwachten dat de geplande grondwateronttrekking wel degelijk zettingsverschillen en verzakkingen van woningen van onze leden en kiezers tot gevolg heeft. Wij eisen dan ook een nulmeting en een continue monitoring van deze woningen en het grondwaterpeil onder deze woningen, zodat een causaal verband tussen eventuele zettingen en de onttrekking van het grondwater door deze werkzaamheden onomstotelijk kan worden aangetoond of ontkracht.

Uitstel geeft tevens de mogelijkheid voor eigenaren en de gemeente Zevenaar om:

- nader onderzoek te doen naar het verband tussen grondwateronttrekkingen en de huidige unieke situatie van deze extreem droge zomer;
- beter in kaart te brengen bij welke bebouwing risico bestaat op zettingsschade en wat huiseigenaren in Zevenaar kunnen doen om nieuwe of verdere (blijvende) schade te voorkomen.

Tot slot vragen wij om een maatregel om het vertrouwen van de Zevenaarse inwoners in uw organisatie te herstellen:

- laat vooral de 8 km lengte aan sloten in Zevenaar weer vol water lopen, als teken dat de getroffen huiseigenaren gehoord worden.

Met vriendelijke groet,

Bart Kagei
Fractievoorzitter GroenLinks Zevenaar